

Օճառառ յե!

Ասրապապապիր!

OBWIAŻ SIĘ

LEKCJA ŻYWEJ HISTORII O POLSKIM STROJU
NARODOWYM

ARMENIA, 2022

**Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2022**

**Projekt *Obwiąż się – historia pasa kontusznego*
realizowany przez Fundację Armenian Foundation**

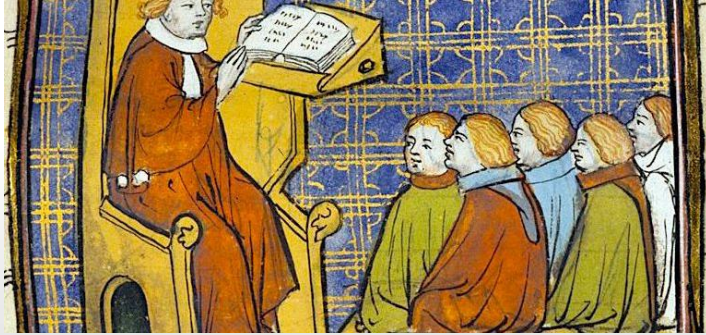

CO TO JEST
STRÓJ
NARODOWY?

SKĄD
POCHODZĄ
CI PANOWIE?

Cap. I. [paulus apostolus iesu christi, per voluntatem dei.]
Paulus Apostolus iesu Christi per voluntatem dei. i. diuina vol
stolus. [Et Timotheus frater] quem propter suam authori
stolus. Erat enim Ephesiorum episcopus. Hi itaque scrib
hoc est in ciuitate sic dicta, [sanctis et fidelibus fratribus].
qui implere conantur illud Saluatoris, Estote perfecti,
stis perfectus est, [in christo iesu]. i. in doctrina & fide C
do & operando sancti & fideles fuerunt. [Gratia] grati
hoc est tranquillitas mentis praestetur & conferuetur [A
elis patre aeterno, [Et] a [Domino iesu christo] qui secundum diuinam n
ctiua ac principalis: quaecunque enim facit pater, haec & filius similiter faci
naturam est causa gratiae meritoria, instrumentalis ac mediata. [Gratias a
ri iesu christi]. i. patri aeterno, qui est deus Christi, ut homo est: pater vero s
quam habet a patre, [Semper] id est congruis horis, [Pro vobis orantes, audi
m ac fixam [in christo iesu, et dilectionem] id est habitum, actum interiore
am habetis] extentam, [in omnes sanctos]. i. vniuersos veraciter Christianos,
secundum vestram possibilitatem, benefacitis, spiritualia vel corporalia
pter spem] id est beatitudinem separatam, [Quae reposita]. i. parata [est vobis in c
is praedicata est, [in verbo veritatis]. i. in vero sermone [Euangelij quod perue
m est, [sicut et in vniuerso mundo est]. i. cunctis gentibus euangelizatum est, sic
istributio, non pro singulis generum, sed pro generibus singulorum. Vnde 8

ŚREDNIOWIECZE

JEDNA WIARA –
JEDEN JĘZYK –
JEDNA EUROPA

Średniowieczny uniwersalizm

„MODA” RYCERSKA

JAK NOSZĄ SIĘ W EUROPIE ZACHODNIEJ?

Angli

Galli

Belgi

Castiliani

PROTESTANCKA
CZERŃ

POLSKA W XVI WIEKU:
ZACHÓD CZY WSCHÓD?

SKĄD WIEMY JAK
UBIERALI SIĘ NASI
PRZODKOWIE?

ŹRÓDŁA

ŹRÓDŁA PISANE

POEZJA

Poradźmy się rady czyjej:

Kołnierzli to u deliej,

Czy delija u kołnierza

Na grzbiecie cnego rycerza?

TESTAMENTY

Delijka zielona atłasowa Panu Szymonowi Pełowskiemu stryjecznemu memu. Ferezja lisia z kołnierzem i kurta aksamitna czerwona i ubranie moje i czapka wydrzana i boty moje, srebro przy pieniądzach wszelakie zostać ma, oprócz dwu roztruchów i puzdra łyżek, które małżonce mojej należeć będą.

RELACJE I WSPOMNIENIA

Zwykłe męskie ubranie w Polsce składa się z dwóch sukien, [noszonych] jedna na drugą, z których dolna [żupan] jest z ciemnego materiału i bez podszewki, górna [kontusz] zwykle z sukna i choćby w samą kanikułę podszyta futrem.

Ulryk Werdum

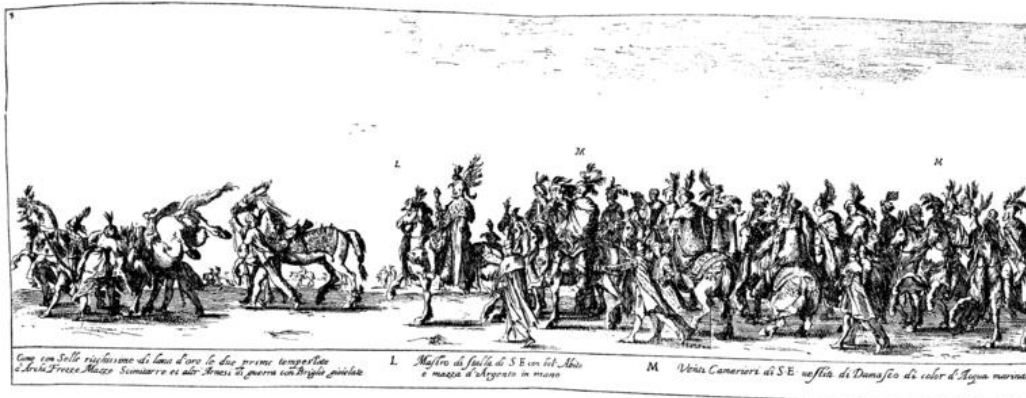
WIEK XVII - SZLACHTA W RZECZPOSPOLITEJ

NAJWAŻNIEJSZE ELEMENTY

- ŻUPAN
- DELIA
- CZAPKA – KOŁPAK LUB MAGIERKA
- PAS JEDWABNY
- SPODNIE
- BUTY

WIEK ZWYCIĘSTW

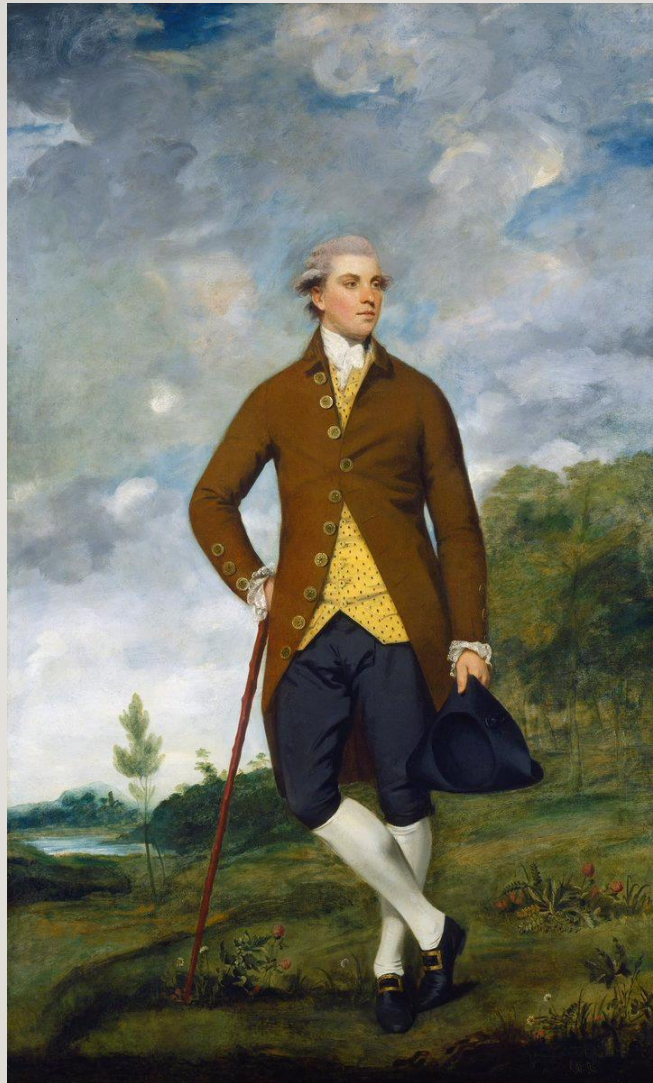
ŻUPAN
HETMANA
SOBIESKIEGO

RZECZPOSPOLITA W XVIII WIEKU

JAK UBIERAJĄ SIĘ MODNISIE?

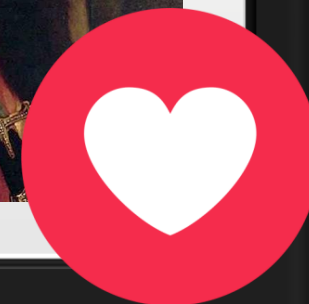

SZLACHCIC W XVIII WIEKU

FRAKOWI CZY KONTUSZOWI?

PAS KONTUSZOWY CZY SŁUCKI?

*Człowiek się staje bardziej ludzki
Gdy się przepasze pasem słuckim.
Ów słuszną słynie w świecie sławą,
Że lewą stronę ma – i prawą.
Te same wzory i ozdoby
Dwoisty dobór barw rozdziela:
Tą stroną na wierzch – znak żałoby,
Odwrotną zaś – znak wesela.
Jacek Kaczmarski, “Z pasa słuckiego
pożytek”*

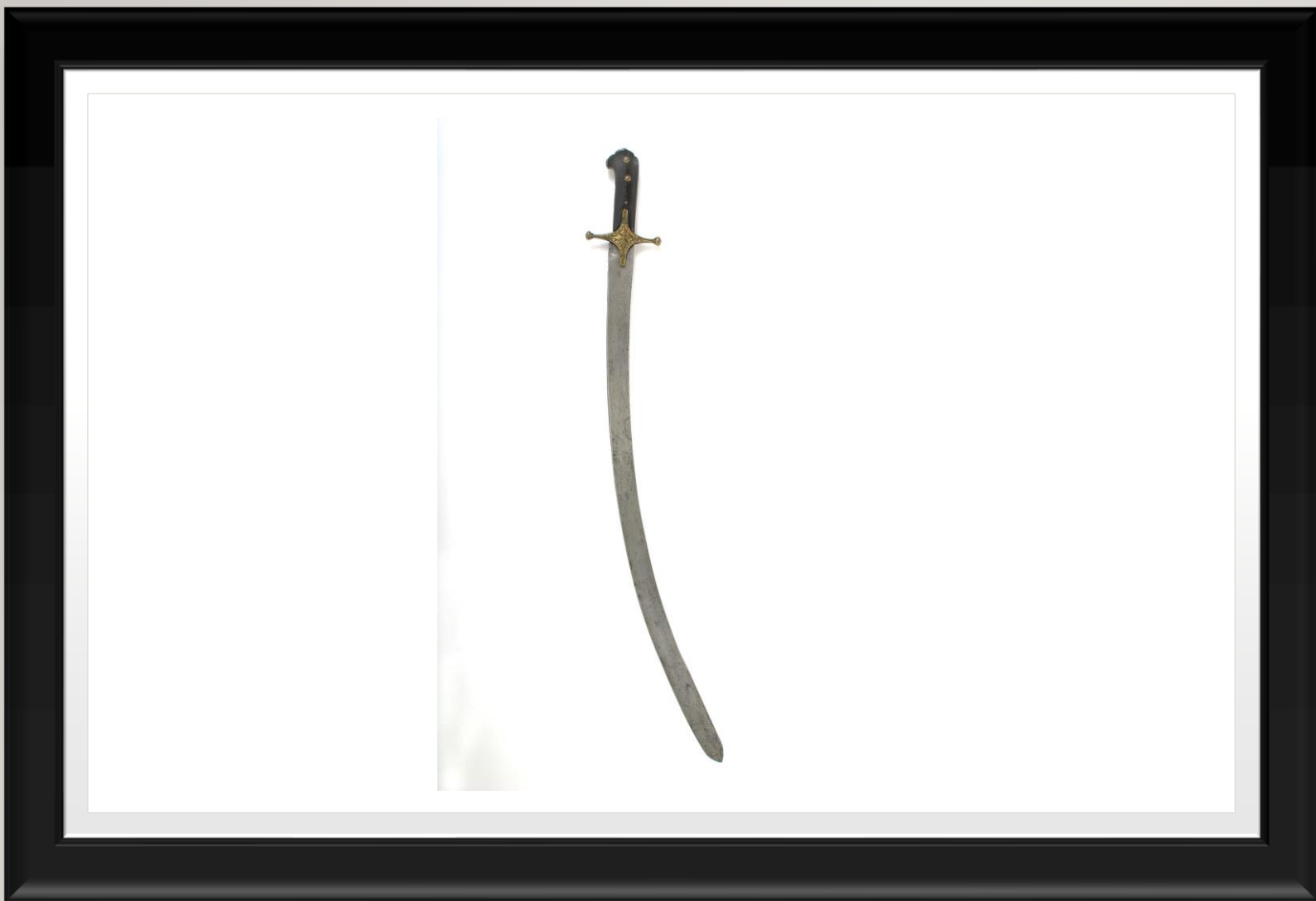

PIERWSZA NA ŚWIECIE GRA O PASACH KONTUSZOWYCH

Gra dla 2 do 4 graczy w wieku
od 10 lat

Czas rozgrywki: 30-60 minut

KARABELA

KONFEDERATKA

ZIEMIE POLSKIE POD
ZABORAMI – WIEK XIX

KTO NOSIŁ
KONTUSZE?

CZAMARA

UHONOROWANIE POWSTAŃCÓW STYCZNIOWYCH

Narodowe Archiwum Cyfrowe

WPŁYW NA STRÓJ CHŁOPSKI

DZIĘKUJĘ ZA
UWAGĘ